

Špinavé miliardy pro americké univerzity.

Problém má i Harvard

- CZ24 News | 22. února 2020

USA: Spojené státy vyšetřují Harvardovu univerzitu a Yale kvůli podezřelým darům ze zahraničí. Jde o dílčí část velkého vyšetřování, které americké ministerstvo školství zahájilo loni v létě. Dosud se podle něj podařilo odhalit utajené dary a granty pro různé americké univerzity v hodnotě 6,6 miliardy dolarů. Kauza připomíná i čínské problémy Univerzity Karlovy, jde v ní ale o nesrovnatelně větší peníze.

Ze států jako Čína, Saúdská Arábie, Katar nebo Rusko mělo do dvojice univerzit skrytě přitéct v přepočtu nejméně zhruba 8,5 miliardy korun. Jako první o vyšetřování informoval americký deník The Wall Street Journal.

Ministerstvo školství už dříve přirovnalo financování amerických univerzit k černé díře. Tento týden ministerstvo Univerzity Yale i Harvardu poslalo dopis, ve kterém informuje o šetření skrytých grantů a kontraktů ze zahraničí v hodnotě nejméně 375 milionů dolarů (8,5 miliardy korun), přičemž tato částka připadá pouze na Yale, u Harvardu zatím žádné konkrétní číslo nepadlo.

Harvardu ministerstvo píše, že „má k dispozici informace naznačující, že univerzita postrádá odpovídající institucionální kontrolu“ a že zprávy vysoké školy zaslané Washingtonu „zřejmě plně nereflexují všechny dary a kontrakty ze zahraničních zdrojů“. Dopis adresovaný Univerzitě Yale je ještě tvrdší. Univerzita podle něj řádně neoznámila jediný dar ze zahraničí z let 2014 až 2017.

UNITED STATES DEPARTMENT OF EDUCATION
OFFICE OF THE GENERAL COUNSEL

February 11, 2020

Lawrence S. Bacow, President
Harvard University
Massachusetts Hall
Cambridge, MA 02138

Re: Notice of 20 U.S.C. § 1011f Investigation and Record Request/Harvard University

Dear President Bacow:

Section 117 of the Higher Education Act of 1965, 20 U.S.C. § 1011f, requires institutions including Harvard University to report all gifts, contracts and/or restricted and conditional gifts or contracts from or with a foreign source to the U.S. Department of Education, and to make those reports available to the public. These reports are posted at <https://studentaid.ed.gov/sa/about/data-center/school/foreign-gifts>.

Section 117(f), 20 U.S.C. § 1011f(f), provides that whenever it appears an institution has failed to comply with the law, the Secretary of Education may request the Attorney General commence an enforcement action to compel compliance and to recover the full costs to the United States of obtaining compliance, including all associated costs of investigation and enforcement. The Department is aware of information suggesting Harvard University lacks appropriate institutional controls and, as a result, its statutory Section 117 reporting may not include and/or fully capture all reportable gifts, contracts, and/or restricted and conditional gifts or contracts from or with foreign sources. See, e.g., <https://www.justice.gov/usao-ma/pr/harvard-university-professor-and-two-chinese-nationals-charged-three-separate-china>; see also <https://www.harvard.edu/president/news/2019/message-to-community-regarding-jeffrey-epstein>. To obtain the information required to meet our statutory enforcement duty, the Department has opened an administrative investigation of Harvard and now requests that your institution produce the following within sixty days:

1. All records of, regarding, or referencing gifts, contracts, and/or restricted or conditional gifts or contracts from or with a foreign source. For each such gift, contract, and/or restricted or conditional gift or contract, please: (a) List the name and address of the foreign source; (b) identify the subsection of 20 U.S.C. § 1011f(h)(2) applicable to such foreign source; and (c) produce true copies thereof. The time frame for this request is August 1, 2013 to the present.

Snímek dopisu ministerstva pro Harvard.

Zákony v USA nařizují univerzitám nahlásit veškeré dary a kontrakty ze zahraničí, které překročí hodnotu 250 000 dolarů.

„Je to o transparentnosti. Pokud střední a vysoké školy přijímají finance a dary ze zahraničí, jejich studenti, jiní dárci i daňoví poplatníci si zaslouží vědět, v jaké výši a od koho,“ řekla ministryně školství USA Betsy DeVosová. „Bohužel čím více pátráme, tím víc zjišťujeme, že mnozí to nahlašují omezeně nebo vůbec,“ dodala.

Univerzity zatím mlčí

Po Harvardu chce ministerstvo, aby zveřejnil záznamy o darech od vlád Číny, Kataru, Ruska,

Saúdské Arábie a Íránu a od společností včetně technologické firmy Huawei. Velmi podobně zní i výzva pro Yale.

Harvard i Yale BBC zatím odmítly podat k věci své stanovisko. Svou odpověď na vládní dopis prý zatím připravují.

Důsledky v praxi: Tajné cesty do Číny i krádež vzorků

Spojené státy už dříve obvinily trojici vědců z toho, že lhali nebo zamlčovali informace o spolupráci s Čínou. Čínská linka celého vyšetřování nápadně připomíná loňskou kauzu Univerzity Karlovy v Praze. Aktuálně.cz přišlo loni v říjnu se zjištěním, že čínská ambasáda zaplatila 1,2 milionu korun za konference pořádané univerzitou v rámci Česko-čínského centra UK. Později se objevila další zjištění a Česko-čínské centrum ukončilo činnost. Případy z USA ale jdou ještě o kus dál.

Největší pozornost strhl případ, v němž figuruje jméno známého chemika Charlese Liebera. Odborník, který je držitelem prestižních vědeckých ocenění, v roce 2011 vycestoval do čínského Wu-chanu, kde pracoval pro wuchanskou univerzitu, aniž by o tom Harvard věděl.

Lieber stál v čele Lieberovy výzkumné skupiny na Harvardu, která získala na grantech od americké vlády více než 15 milionů dolarů. Za své působení ve Wu-chanu měl podle soudních dokumentů dostávat měsíční plat 50 000 dolarů plus výlohy na životní náklady ve výši 158 000 dolarů. Na vybudování laboratoře při Wuchanské technologické univerzitě mu Čína měla poskytnout 1,5 milionu dolarů.

Foto: harvard.edu

Charles Lieber.

Čína za to požadovala kromě Lieberovy práce pro univerzitu i to, aby svým jménem žádal v rámci univerzity o patenty a publikoval odborné články. Kromě toho jeho jméno figurovalo i v čínském „Plánu tisíce talentů“. Jde o program, který se zaměřuje na oslovování zahraničních vědců, který Spojené státy už dříve označily za bezpečnostní riziko. Harvard obvinění proti Lieberovi označil za „extrémně vážné“ a podmíněčně ho propustil.

Obvinění v souvislosti s vyšetřováním amerických univerzit čelí i Číňanka, která při svém studiu na Univerzitě v Bostonu zamlčela své působení v čínské armádě. Loni v prosinci policie zatkla Číňana, který z laboratoře spadající pod Harvard zkoumající rakovinu ukradl vzorky a následně je v Číně chtěl zkoumat a výsledky publikovat pod svým jménem.